

Nr 219.

Av herr **Westman**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa pensioner och understöd från allmänna indragningsstaten.

I proposition nr 27 har Kungl. Maj:t under punkt 3 föreslagit riksdagen medgiva, att viss tilläggspension finge utgå till adjunkten vid högre allmänna läroverket i Uppsala och docenten vid universitetet därstädes Tore Torbiörnsson. I denna fråga har det större akademiska konsistoriet i Uppsala hemställt om utverkande, att Torbiörnsson i egenskap av docent vid universitetet i Uppsala måtte beviljas en årlig pension å allmänna indragningsstaten av 2,000 kronor att utgå från och med den 1 juli 1929. Denna hemställan har tillstyrkts av universitetskanslern. Statskontoret har emellertid föreslagit, att Torbiörnsson måtte från och med månaden näst efter erhållet avsked åtnjuta — utöver den pension, som författningsenligt tillkomme honom såsom adjunkt (beräknad till omkring 3,270 kronor) — en tilläggspension från allmänna indragningsstaten till sådant belopp, att pension och tilläggspension tillsammans uppginge till 4,000 kronor, med iakttagande därav att dessa pensioner skulle i avseende å tilläggsförmåner behandlas som utgjorde de tillhoppa hel pension såsom läroverksadjunkt.

Kungl. Maj:t har i propositionen anslutit sig till statskontorets förslag.

Till stöd för sin hemställan om en tilläggspension till Torbiörnsson av 2,000 kronor har akademiska konsistoriet anfört mycket vägande skäl, rörande vilka hänvisas till propositionen. Därutöver må anföras följande:

Då statskontoret endast tillstyrkt en höjning av pensionsbeloppet i ett för allt till 4,000 kronor (= full adjunktspension) med därå löpande dyrtidstillägg, så innebär detta endast en ökning av pensionsbeloppet med något öfver 700 kronor (jfr ovan), vilket alltså utgör en avsevärd nedprutning (med närmare 1,300 kronor) på det av universitetet och kanslern begärda beloppet.

Torbiörnssons tjänstgöring vid läroverk (som i rätt stor utsträckning varit förlagd till lektorsstadiet) och vid universitetet (där han bland annat under 5 år uppehållit den lediga professuren i slaviska språk) motsvarar i sin helhet mer än väl en lektors tjänstgöring. Då Torbiörnsson förvärvat full professorskompetens, äger han också en utbildning, som vida överskrider måttet av den utbildning, som av en lektor kräves. Med hänsyn härtill

synes pensionsbeloppet under inga förhållanden böra sättas lägre än till minst 4,600 kronor (= full lektorspension) med därå löpande dyrtidstillägg.

En vetenskapsmans verksamhet i statens tjänst får ej ses uteslutande ur synpunkten av hans undervisningsverksamhet. Lika viktigt eller ännu viktigare, om också svårare att i siffror omsätta och värdera, är den verksamhet han utövar genom sin vetenskapliga produktion. Torbiörnssons vetenskapliga arbeten, som utgöras av ett 30-tal större och mindre skrifter, äro fördelaktigt kända i alla länder, där slaviska språk studeras. Att Torbiörnsson åtnjuter stort anseende i utlandet framgår också av en i mars 1925 av professorerna Johansson, Zettersteen och Hesselman till humanistiska sektionen i Uppsala ingiven skrivelse, där det bland annat yttras:

»Torbiörnsson har såtillvida vunnit däremot svarande erkännande, som han på två håll — så vitt oss är bekant — varit starkt ifrågasatt till befordran utomlands, nämligen vid universitetet i Köpenhamn och Leipzig. Att emellertid tanken härpå uppgivits å båda hållen, har berott därpå, att Torbiörnssons ålder, 61 år, ansetts utgöra hinder för åtgärden (vi kunna hänvisa till professor Pedersens bilagda yttrande och till i våra händer befintlig korrespondens med professor Vasmer).»

Tar man hänsyn härtill synes det av universitet och kansler föreslagna tilläggsbeloppet (2,000 kronor) på intet sätt för högt tilltaget.

Härtill kommer ytterligare en annan omständighet. Docenter inom humanistiska och matematiskt-naturvetenskapliga ämnen, som ej vinna befordran vid universitetet, bli vid övergång till läroverken vanligen ganska snart befordrade till lektorer. Som slavist har Torbiörnsson ej kunnat vinna dylik befordran, ehuru hans studier synnerligen väl skulle kvalificerat honom därtill, om t. ex. ryska ingått bland de å skolschemat upptagna ämnen. — Även vid universitetet ha utsikterna till befordran för en slavist varit mindre än för de flesta andra forskare, då ända till fram på 1920-talet i vårt land endast fanns *en* ordinarie professur i slaviska språk.

Torbiörnsson har till vetenskapliga studier och vetenskaplig författarverksamhet använt den tid, som en ansträngande tjänstgöring vid läroverket lämnat honom övrig. Då han nu uppnått pensionsåldern, är det hans önskan att använda de år, under vilka han ännu kan få ha sin arbetsförmåga i behåll, till att bland annat fullborda ett par större avhandlingar, varpå han i flera år arbetat. För att detta skall bli honom möjligt, är det dock en oavvislig förutsättning, att hans ekonomiska ställning blir något så när tryggad. Och så kan ej sägas vara fallet, om pensionen sättes endast till det av statskontoret förordade och av Kungl. Maj:t begärda beloppet.

Under hänvisning till akademiska konsistoriets av kanslern tillstyrkta framställning samt på grund av vad ovan anförts, hemställes härmed vörd- samt till riksdagen,

att docenten Torbiörnsson — utom den honom enligt lag tillkommande avkortade adjunktspensionen — måtte erhålla

en årlig tilläggspension å allmänna indragningsstaten av 2,000 kronor med därå löpande dyrtidstillägg att utgå från och med den 1 juli 1929, under iakttagande av att adjunkts-pensionen och tilläggspensionen skola med avseende å till-läggsförmåner behandlas såsom utgörande *en* pension.

Stockholm den 8 februari 1929.

K. G. Westman.
